

MÁTRAI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS

ÓVODÁJA ÉS BÖLCSŐDÉJE

Pedagógiai Program

Mátraterenye, 2024.

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje

Intézmény OM-azonosítója: 202711	Készítette: ..... <i>Petlőczky Zsuzsanna</i> Főigazgató
Jóváhagyta: ..... <i>Zsuzsanna Petlőczky</i> Fenntartó képviselőjében 	
Hatályos: 2024.03.01.	Érvényes: Visszavonásig
Készült: ..... 3.....példány	Iktatószám: 966-96/2024

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	5.
2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	7.
3. AZ ÓVODA ADATAI	8.
4. HELYZETELEMZÉS	9.
5. TAGÓVODÁK EGYÉNI ARCULATAI	10.
5.1. Fülesmackó Tagóvoda sajátosságai	11.
5.2. Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje sajátosságai	13.
6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	15.
6.1. Gyermekképünk	15.
6.2. Óvodaképünk	16.
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	17.
7.1. Az egészséges életmód alakítása	17.
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	20.
7.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22.
8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	24.
8.1. Játék	24.
8.2. Verselés, mesélés	26.
8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	28.
8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	29.
8.5. Mozgás	31.
8.6. Külső világ tevékeny megismerése	33.
8.7. Munka jellegű tevékenység	36.
8.8. A tevékenységben megvalósuló tanulás	40.
9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	42.
9.1. Óvodáskor végére elérendő sikerkritériumok	42.
9.2. A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek	44.
10. A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE	46.
11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	47.
11.1. Személyi feltételek	47.

11.2. Tárgyi feltételek	47.
11.3. Napirend és hetirend	48.
11.4. A csoportok szervezése	50.
11.5. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok	51.
12. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI	53.
12.1. Gyermekvédelem	53.
12.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése	54.
12.3. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztése	54.
12.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	54.
12.5. Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése	56.
12.6. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	57.
12.7. Zöld Óvoda kritériumainak való megfelelés	58.
13. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI	60.
14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	62.
14.1. A nevelőtestület együttműködése	62.
14.2. Az óvoda és a család kapcsolata	62.
14.3. Kapcsolat a társintézményekkel	64.
14.4. Kapcsolattartás az iskolával	64.
14.5. Kapcsolatunk a nevelést segítő intézményekkel	65.
14.6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel	66.
14.7. Kapcsolat a fenntartóval	66.
15. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	67.
16. LEGITIMÁCIÓS NYILATKOZATOK	69.

1. BEVEZETÉS

Pedagógiai Programunkat a 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, és az 1. melléklet a 137/2018.(VII.25.) Kormányrendeletéhez kiadott módosítás alapján átdolgoztuk, figyelembe véve az intézmény 2022-es évben módosított Alapító okiratát.

Az intézményi átszervezés, névváltozás mellett, a nevelőtestület döntése alapján is átdolgoztuk a programunkat annak érdekében, hogy a mindennapi gyakorlati nevelő és tervező munkánkban jól használható, rövid, áttekinthető legyen.

2024-ben újabb módosításra volt szükség a 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról bevezetése végett.

Pedagógiai Programunk vonatkozik a Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájában és Bölcsődéjében (továbbá székhelyintézmény), valamint a Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájának és Bölcsődéjének Fülesmackó Tagóvodájában (továbbá tagintézmény) dolgozó valamennyi óvodapedagógusra, nevelést-oktatást segítőkre.

Küldetésnyilatkozat

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben. Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, de mindegyik a legjobb tudása szerint repül. Miért is hasonlítanád össze őket? Mindegyik más.

Mindegyik különleges. Mindegyik gyönyörű.”

(ismeretlen szerző)

Intézményünk minden dolgozója arra kötelezi el magát, hogy a gyermek teljes, harmonikus személyiségfejlesztésén munkálkodjon. A nevelők jó példája és iránymutatása mellett, saját élethelyzeteiken keresztül formáljuk a gyermekek erkölcsi normáit. Törekszünk az örök emberi értékek kibontakoztatására, mint a szeretet, barátság, segítségnyújtás, a másság elfogadása, megbecsülés, őszinteség, tisztelet átadására. Tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét, a család meghatározó szerepét. Fontos számunkra a szülőkkel történő együttműködés erősítése.

Meggyőződésünk, hogy a gyermek számára meghatározó az érzelmi biztonság, mint alapszükséglet. Ez biztosítja megismerési vágyát, az élmény fonalán haladó gondolkodás

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje Pedagógiai Program

fejlődését. Feladatunk a gyermekek érési folyamatához igazított, megfelelő eszközökkel történő támasznyújtás, amelyhez biztosítjuk a szükséges szociális és tárgyi környezetet.

Jelenkorunkban még inkább indokoltá vált a gyermek legsajátosabb megnyilvánulási formáinak kibontakoztatása, ez teszi indokoltá a mozgás fejlesztését, a szabad játék alakítását és az erre épülő spontán tanulási lehetőségek kihasználását.

Zöld óvodákként hangsúlyosan kezeljük a környezettudatos életmód formálását, természeti értékeink megőrzését, a fenntarthatóságra nevelést, a lokálpatrióta szellem megalapozását.

2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2013. évi XXVII. törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

Rendeletek

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.

3. AZ ÓVODA ADATAI

Az intézmény neve:	Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Oktatási azonosítója:	202711
Főigazgató:	Petróczi Zsanett
Címe:	3145 Mátraterenye, Kossuth út 180.
Email címe:	szivarvanyovoda@matraterenye.hu
Telefonszáma:	mobil: 06-20/919-96-53 vezetékes: (32) 362-085
Az intézmény fenntartója:	Mátrai Önkormányzati Társulás
A fenntartó címe:	3145 Mátraterenye, Kossuth út 178.
A fenntartó telefonszáma:	06/32-362-169
A fenntartó email címe:	titkarsag@matraterenye.hu

Tagintézmények/feladatellátási helyek:

Név	Cím	Férőhely	Csoportok
Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje (székhelyintézmény)	3145 Mátraterenye, Kossuth út 180.	50	2
Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájának és Bölcsődéjének Fülesmackó Tagóvodája	3143 Mátranovák, Bányász út 2.	50	2
Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájának és Bölcsődéjének Aprajafalva Bölcsődéje	3145 Mátraterenye, Kossuth út 348.	12	1
Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájának és Bölcsődéjének Kerekerdő Bölcsődéje	3143 Mátranovák, Bányász út 2.	24	2

4. HELYZETELEMZÉS

A Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodáját a Mátrai Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa 2013. július 01.-én hatályba lépő Alapító Okiratával hozta létre.

A Mátrai Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa, mint fenntartó jóváhagyta a Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája átszervezését és módosította az Alapító Okiratát (MT 163- 5/2022) 2022. 05.09.-én.

Az óvodánk településeinek földrajzi helyzete, története, értékei

A Mátrai Önkormányzati Társulás településeinek (Mátranovák, Mátraterenye) óvodái az Észak Magyarországi régióban, Nógrád megye keleti részén, a Bátonyterenyei járásban, a Mátra északi lábánál, a Zagyva folyó mentén helyezkednek el.

A falvak középkori eredetűek, melyről írásos dokumentumok, régészeti leletek és meglévő építészeti értékek tanúskodnak. A települések jelenlegi legnagyobb értéke a csodálatos természeti környezet. Nógrád megye hazánk legerdősültebb megyéje, területének 40%-át erdők borítják. A két község erdőterülete a megyei átlagot is meghaladja.

A két településnek (Mátranovák, Mátraterenye) majdnem közös a múltjuk, hagyományaik és adottságaik, de még a régi népviseletük is sok hasonlóságot mutat. A két település lakosai régebben mezőgazdaságból és a bányászatból éltek. Gazdag településeknek számítottak, mert a bánya biztos megélhetést adott, az itt élőknek. A bánya bezárását követően a települések kezdtek elöregedni, a fiatalok elvándoroltak, máshol alapítottak családot. Mátranovákon a településen létesített gyár miatt valamivel jobb a helyzet. Sajnos, a másik településen rendkívül magas munkanélküliség eredményezi a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas létszámát. Az országot tekintve hátrányos helyzetű településeknek számítanak.

A gyönyörű természeti környezet kiaknázásában lenne esély a települések újra virágoztatására. A falusi turizmus felfejlesztésére, a palócság vendégszeretetére, a máig megmaradt ízes palóc beszéd, és ízletes palóc ételek csalogatóan hathatnak az idelátogatók számára. Esetleg kedvet kaphatnak a letelepedésre.

2020.-ban Mátraterenye bővült egy csodaszép, újonnan felújított bölcsődével, ez lett az Aprajafalva Bölcsöde. Majd 2022.-ben újabb bölcsődei pályázatot sikerült érvényesíteni, ezúttal Mátranovák településen jött létre, a Kerekerdő Bölcsöde.

5. TAGÓVODÁK EGYÉNI ARCULATAI

A Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje Pedagógiai Programjának koncepciója küldetésnyilatkozata alapján - többféleséget megtartva - egy-egy tagóvoda nevelőtestülete - számukra módszertani szabadságot biztosítva - többféle módszer szerint dolgozva valósítja meg. Az óvodapedagógiánk változásának izgalmas éveit éltük át az utóbbi időben, hiszen a korábban egységes és egyetemes óvodai nevelési gyakorlatunk differenciálódott, sokszínűbbé vált, s közben megbarátkozunk a korábban idegen gondolattal, mely szerint ugyanazon célt sokféle úton el lehet érni, s a sokféleségben is vannak közös vonások, mindenki által felvállalt törekvések. Vannak stabil, általános, egyetemes emberi értékek, amelyek összekötnek bennünket és vannak specifikumok, amelyekben szintén van egy közös vonás, biztonságos, derűs, nyugalmat adó óvodai élet, ahol a gyermek esélyt kap arra, hogy önmaga értékeit felismerhesse, hogy saját lehetőségeinek megfelelően fejlődhessen.

A pedagógiai programunk célkitűzéseit, feladatrendszerét és főbb nevelési elveit megtartva dolgozzák ki tagóvodáink, gyermekcsoportjaink módszertani programjaikat, s a megvalósításhoz vezető utat a reánk bízott gyermekek ismeretében jelöljük ki a helyi szükségletek kielégítéséhez, a helyi sajátosságokhoz igazodóan. A tagóvodáink sajátos arculatának, formálásának szakmai specifikumai jól illeszkednek pedagógiai programunkhoz.

A Fülesmackó Tagóvoda epochális módszertani programot alkalmazott már évek óta, de 2022. szeptember 1.-vel átvette a Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje saját kidolgozott módszertani programját, ami a **Természet és környezetvédelmi nevelés az óvodában**. Mivel mindkét óvoda részt vesz a Zöld óvoda programban, ezért a nevelőtestület úgy döntött, ez a módszer közelebb áll ehhez a programhoz, hatékonyabban megvalósíthatóak a zöld óvodai kritériumok.

5.1. Fülesmackó Tagóvoda sajátosságai:

„Fülelő” módszertani program

Célunk:

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).

Alapelvünk:

Olyan óvodai nevelés megteremtése, ahol a ránk bízott gyermekek, szerető, védő, óvó gondoskodásban, derűs, bizalomteljes légkörben, esztétikus környezetben, kiegyensúlyozottan fejlődnek.

Óvodáskor végére:

- szívesen kommunikálnak,
- problémájukra saját megoldást találnak,
- jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkeznek,
- társaikkal empátikusak
- a szűkebb és tágabb környezetükben biztonságosan eligazodnak
- életformájuk a természetszeretet, védik, óvják környezetüket.

Feladatunk:

- A program kiemelkedő eleme, a játék, / mint a gyermek önmegvalósításának, érzelmeinek, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója/ szerepének biztosítása.
- Elengedhetetlen a feltételek biztosítása: élmény – hely – idő – eszköz – nyugodt légkör.

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

- Ötletzsákunkba minden olyan játék belefér, amelynek során a gyermekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal és környezetükkel. Engedjük őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni és játszani, játszani, játszani, röviden **GYERMEKNEK LENNI**.
- A családdal való együttműködés, partneri kapcsolat folyamatos formálása.
- A „másság” elfogadása, tolerálása.
- Az óvodában folyó szakmai munka színvonalának minőségi fejlesztése, a helyi sajátosságok megtartása mellett.
- Hagyományápolás, hagyományőrzés.
- A jeles napokra, ünnepekre való készülődés, illetve az ünnepek hangulatának biztosítása.

5.2. Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje sajátosságai:

„Értük – Velük” módszertani program

Célunk:

A természet és környezet adta lehetőségek kihasználásával önálló, felfedező, a természetet a kötelezettségeket örömmel felvállaló, ötletes, kreatív gyermekek nevelése, akik képesek lesznek a mélyebb megismerésre alapozó, tapasztalatokkal teli úton elindulni a természet megértése, elfogadása, szeretete felé. Egyéni képességfejlesztés, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.

Alapelvünk:

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzé.
- Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- Gondoskodunk a gyermeki közösségekben végezhető - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékkal.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása.
- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezetük megismertetése.
- Közös élmények megélése különös tekintettel a népi játékok által.
- Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása – az esélyegyenlőséghez jutás biztosítása.

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

- Az emberi értékek, tulajdonságok erősítése:
  - szívesen beszélő
  - pozitív énkép
  - érzelmi gazdagság
  - kulturált magatartás
  - a másság tolerálása
  - a társakkal való együttműködés.
- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozása, érdeklődésük felkeltésével, érzelmeik alakításával a komplexitás adta lehetőségek kihasználásával.
- A szociális tanulással mintakövetés alapján attitűdök kialakítása a gyermekek életében, figyelembe véve a szociokulturális háttérrel, segítve a tehetségek kibontakoztatását valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásukat.

6. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

6.1. Gyermekképünk

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Testileg, lelkileg egészségesek, vidámak, nyitottak, érdeklődőek, fogékonyak az új ismeretek befogadására.
- A sikeresen megoldott feladatok nyomán erősödik a „képes vagyok rá” érzése, (értelmes, bátor, mer kérdezni, kiegyensúlyozott).
- A megélt sikerélményeik, tapasztalataik alapján bíznak önmagukban.
- Önálló véleményt alkotnak, egyéni elképzeléseik vannak az őket körülvevő világról.
- Könnyen, érthetően kommunikálnak, gazdag szókinccsel fejezik ki magukat, ismerik a metakommunikációs jeleket.
- Társas kapcsolataikban aktívak, felnőttekhez, társaikhoz bizalommal fordulnak, segítőkészek, konfliktusaikat agresszió nélkül képesek elrendezni.
- Tisztában vannak az udvarias viselkedés szabályaival.
- Cselekedeteikért felelősséget vállalnak.
- A szabályokhoz képesek alkalmazkodni.
- Érzelmi életükre a szeretet, az elfogadás a türelem a jellemző.
- Erkölcsi értékeikben különbséget tesznek a jó és rossz között, őszinték, igazmondóak, segítőkészek.
- Az iskolába lépéshez szükséges készségek-képességek megfelelően fejlettek.
- Életkoruknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek.
- Sokat mozognak, játszanak, e két tevékenység kapcsán kipróbálják magukat, tapasztalatokat szereznek önmagukról és környezetükről.
- Egészséges életmódjuk, környezettudatos magatartásuk alakulóban van

6.2. Óvodaképünk

“... Ha a gyermekek toleráns légkörben élnek, megtanulnak türelmesnek lenni.

Ha a gyermekek bátorítva élnek, megtanulnak bizalommal élni.

Ha a gyermekek megdicsérve élnek, megtanulják megbecsülve érezni magukat.

Ha a gyermekek méltóságban élnek, megtanulják az igazságot.

Ha a gyermekek biztonságban érzik magukat, megtanulnak hinni.

Ha a gyermekek hitelesen élnek, megtanulják, mit jelent szeretni.

Ha a gyermekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják megkeresni a szeretetet a világon....”

(Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezében)

Olyan óvodában neveljük gyermekeinket, ahol az alábbi szempontok érvényesülnek:

- Szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot adó légkörben nevelkedhetnek, van idő a kivárára és egyéni képességeik figyelembevételére, a pozitív személyiségjegyek kibontakoztatására.
- Aktívan hozzájárulunk önismeretük és optimális önképük alakulásához.
- Figyelembe vesszük a gyermekek igényeit. Gondolataik, érzelmeik, véleményük megfogalmazására, kifejezésére bátorítjuk őket.
- A nevelési területek és a nevelési eljárások helyes alkalmazásával fejlesztjük a kognitív kompetenciájukat.
- Nevelésünk alapelve, hogy mindent tapasztalati úton, élményszinten ismerjenek meg a gyermekek, fedezzék fel az őket körülvevő világot. Váljanak környezetbaráttá, óvják, védjék a természeti-társadalmi környezetet.
- Mindig van lehetőségük a mozgásra és a játékra, vidám, élményekben gazdag az élet.
- Mindenki jól érezheti magát, mert szeretet kapcsolat van a gyermek - felnőtt, gyermek - gyermek között
- Az óvodában minden gyermek egyenlő, a hátrányos megkülönböztetés tilos.
- Támogatjuk a nemzeti- etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek kultúrájának és önazonosságának megőrzését, a spontán felmerülő helyzeteknek teret biztosítunk.
- Tiszteletben tartjuk a család nevelési elveit, és a gyermek személyiségét.
- Az óvoda nyitott, ahová a szülők bármikor bejöhetnek és tájékozódhatnak gyermekeik aktuális állapotáról.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelv, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

7.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód alakítása alatt az egészséges életmódra nevelést, az egészséges életvitel igényeinek alakítását, és a gyermek testi fejlődésének elősegítését, és mindezeknek ebben az életkorban a kiemelt jelentőségét értjük.

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra nevelés meghatározó, mert ebben az életszakaszban kialakított szokások, készségek a későbbi életvitelben meghatározóak. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel érkeznek az óvodába, ezekre alapozva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és a testedzés szokásrendszerét. Meghatározó a megfelelő napirend, mely elegendő időt biztosít a tevékenységekre, így megteremti a kiegyensúlyozott, biztonságos, teljesítmény kényszer nélküli, nyugodt, a gyermekek számára kiszámítható légkört. Az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatását erősítjük, kiemelten kezeljük a környezettudatos magatartás és szemléletmód alakítását.

Célunk tehát: A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, egészséges életmód, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, testi-lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésük elősegítése.

Nevelési feladatunk a megvalósítás során:

- A gyermekek életkorának megfelelő párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportokban.
- A gyermekek szükségleteinek a kielégítése a nap egész folyamán.

- A szokás és szabályrendszer kialakítása, betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismerése, gyakorlása.
- A toalett használatának, higiénés szabályaink a megismertetése, gyakorlása, intimitás biztosítása.
- A kézmosás, tisztálkodás igényének alakítása, ápoltság, gondozottság biztosítása.
- A fogmosás technikájának megismerése, gyakorlása, a fogmosás eszközeinek tisztántartása.
- A fésű használatának megmutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- Az öltözködésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás, réteges öltözködésre szoktatás, kényelmes ruhák biztosítása, melyben a szabad mozgás biztosított.
- A levegőzés biztosítása minden nap, kivéve, ha nagyon hideg, vagy erős UV sugárzás van.
- A pihenés optimális feltételeinek a biztosítása / szellőztetés, csend, nyugalom, mesélés, simogatás stb./
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása a tevékenységekhez kapcsolódóan csoportnaplóban dokumentálva / udvar, csoportszoba, tornaterem, kirándulás óvodán kívül stb./
- Beteg gyermek elkülönítése, szükség szerint orvosi vizsgálat biztosítása, szülő azonnali értesítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A környezet védelméhez, és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Hiteles, követésre méltó, modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

7.1.1. Az egészséges életmód alakításának területei:

a) Testápolás, tisztálkodás

Fontosnak tartjuk, hogy az alapvető higiénés szokásokkal megismertessük a gyermekeket, ami a mindennapjaikban váljanak rutinszerűvé. A tisztálkodási eszközöket funkciójuknak megfelelően használják és törekedjenek tisztántartásukra.

b) *Öltözködés*

Arra törekszünk, hogy az életkori sajátosságok figyelembevételével kialakítsuk a gyermekeknél az öltözködés sorrendiségét, a megfelelő önállóságot, a külső megjelenéshez kötődő igényességet. Az óvodában végzett tevékenységeken arra alkalmas ruhadarabokban vegyenek részt és érzékeljék a hőmérséklet változásait.

c) *Étkezés*

Az intézmény dolgozói saját példamutatásukkal segítik a gyermekek étkezési kultúrájának alakítását. Kiindulva az asztal esztétikus megterítésétől, az evőeszközök helyes fogásmódján át, az étkezésnél használatos udvariassági formulák beépüléséig.

d) *Mozgás*

A mozgást biztosítjuk az óvodai nyitva tartás teljes időtartamában, ezen kívül a csoportszobában, tornateremben (ez csak a Fülesmackó Tagóvodában áll rendelkezésre), udvaron és a természetben. Fontos, hogy a mozgáshoz viselt ruházat, kényelmes, szellős legyen. A természetjáráshoz, szorosan hozzátartozik a természet védelmére nevelés, a környezettudatos magatartás alakítása. Az élményszinten, tapasztalatszerzés útján történő ismeretszerzés kiemelt jelentőségű. Alapelv, hogy mindent, amit csak lehetséges természetes környezetben kell megismerni, megtapasztalni, megfigyelni, felfedezni.

e) *Levegőzés*

A gyerekek, az időjárás függvényében, a lehető legtöbb időt, tevékenységet a szabad levegőn töltik. A nyári erős napsütést kivédjük, de megtapasztaltatjuk a hideget, meleget, esőt, amely az egészséges életmód és az edzettség kialakításához elengedhetetlenül fontos tényezők. A szabadban töltött idő lehetőséget biztosít a környezetvédelmi tapasztalatok szerzésére, a környezettudatos magatartás alakítására.

f) *Egészségvédelem, edzés:*

A gondozási, a testi nevelési, és a mozgásfejlesztési feladatok ellátása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására. Figyelünk a környezet tisztántartására, fertőtlenítések rendszeres végzésére, udvar tereinek rendben tartására. A gyermekek testi épségének védelme, a balesetmegelőzés magába foglalja a személyi- tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, berendezések folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint a karbantartások elvégzését. Az óvónői felügyelet az óvoda teljes nyitva tartásában biztosított ez lehetővé teszi az állandó kontrollt, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia,

önkontrollfejlesztés) Testi edzettség érdekében minél több időt töltünk a szabadban, figyelembe véve az időjárás viszonyokat és az egészségre ártalmas tényezőket.

g) *Pihenés*

Legfontosabb az egyéni alvásigény és szokások figyelembevételével a személyi és tárgyi környezet megteremtése. Biztosítani kell a nyugodt légkört, az altatás békés hangulatát.

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvónő kapcsolatának minősége. A felnőttöz fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért az óvodai viszony rendszerekben elengedhetetlenül fontos a pozitív érzelmi töltés a pozitív attitűd megnyilvánulása. Az óvodai nevelésben érvényesül a kultúra átadás, melyben beletartozik a nemzeti, etnikai és az interkulturális nevelés is. Az inkluzív szemlélet, a befogadó, nyitott környezet lehetővé teszi a kultúra értékeinek az elsajátítását, amely, ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja. Fontos, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Célunk:

- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, melyben az óvónő és a dajka modell szerepet tölt be.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- A különbözőségek elfogadása, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A természeti és emberi környezetben megmutatkozó értékek, szépségek megbecsülése.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, speciális igényű, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek esetében speciális fejlesztéssel, az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával az esélyegyenlőség biztosítása.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő pedagógiai eljárások alkalmazásával személyiségük kibontakoztatása.
- Pozitív énkép alakítása a sikerélmények elérésével, belsőkontrollos személyiség nevelése.

- Minél több közös élmény szerzése.
- Erkölcsi tulajdonságok, jellemvonások fejlesztése. Különös tekintettel az együttérzésre, segítőkészségre, figyelmességre, udvariasságra, önzetlenségre, a közösségért végzett feladatok során.
- Minden tevékenység célja az önállóság, önfegyelem, szabály és feladattudat fejlesztése. A szokás és normarendszer egészséges felállítása, minden napi gyakorlása, ami egy idő után automatikus cselekvéssé válik, vagyis beépül a személyiségbe.
- Toleranciára nevelés, a gyermekek személyiségéből, eltérő szociokulturális háttéréből adódó másságok elfogadására nevelés.
- Egymás tiszteletben tartása, a kulturált viselkedési minták elsajátítása.

Nevelési feladatunk a megvalósítás során:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus kialakítása.
- A szociális tanulásban komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.
- Az udvarias érintkezési formák megalapozása.
- Erkölcsi ítéletek, normák megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Az élethelyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok alakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- A társas kapcsolatok formálásának a segítése, az összetartozás érzésének a mélyítése a „mi- tudat” alakítása.
- A konfliktushelyzetek mindenki számára elfogadható megoldások keresése.
- A lassabban fejlődő gyermekek felzárkóztatása, a tehetséges gyermekek fejlesztésének biztosítása.
- A feladathelyzetek teremtésével a kooperatív technikák alkalmazása.
- A környezetvédelmi magtartás formálása, az élethelyzetek teremtésével. A természeti és társadalmi környezet tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Egyeztetett időpontban fogadóórákon a gyermek aktuális fejlettségéről személyes kapcsolatban történő információnyújtás, konzultáció lehetőségének biztosítása.
- Szülői értekezletek tartása.

7.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsősorban a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. Az értelmi nevelés egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Fontos valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv, és a kommunikáció fejlesztése.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek által is támogatjuk.

Csak a kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, és a megértés. A kommunikáció és a metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, mélyítik a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvónő személyes példával, helyzetek teremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt. Bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációjukat. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása /beszélő környezet, helyes mintaadás/ az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszédképessége függ a családi szocializációtól, mely előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Célunk:

- A gyermek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, célirányos fejlesztése, bővítése.
- Kognitív képességek fejlesztése, melynek eredménye az egyre pontosabb, valósághűbb észlelés.
- Figyelem összpontosításra való képesség alakítása.
- Gazdag képzeleti működés megalapozása.

- Reprodukív emlékezet fejlesztése
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás kibontakoztatása.
- Alakuló fogalmi gondolkodás segítése.
- A beszédkezdő felkeltése, fenntartása.
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése.
- A kapcsolatfelvétel támogatása, információk továbbítása, kommunikáció és metakommunikáció eszköztárának a bővítése.

Nevelési feladatok a megvalósítás során:

- Feladatunk olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyerekek a gondolataikat.
- Változatos tevékenységek szervezése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható.
- A környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek megismerése. - A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása.
- A gyermek beszédkezdő felkeltése, szókinccs és, metakommunikációs eszköztár bővítése.
- Differenciált fejlesztés a gyermek nyelvi fejlettségéhez igazítva.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- Figyelem összpontosításra motiválás.
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése, a magyar nyelv tanulásának a segítése.
- Logopédus biztosítása.

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

8.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon és hosszantartóan ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségűvé tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játéktevékenység már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítő, kezdeményező lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, megfigyelőképessége, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata.

Az érzelmi akarati élet tulajdonságainak, a társas kapcsolatok alakulásának, a társas szükségletek kielégítésének legfontosabb formája a játék. A játék során fejlődik a gyermek érzékelése, észlelése, képzelete, gondolkodása, kreativitása. A játékba ágyazódik a mozgás, a testséma, a percepció fejlesztése és az én – megismerése.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermek fantáziáját segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata a megfelelő hely és idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában biztosítani kell a játék túlsúlyának érvényesülését.

A játéknak kiemelt jelentőségének meg kell mutatkoznia az óvoda napirendjében és időbeosztásában is.

A játék célja

Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékokban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái. A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti, a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakoztatását, közben formálódik társas viselkedése, magatartása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülővel, pedagógus és nem pedagógus munkatársakkal való együttműködésben, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése.
- Inger gazdag, kíváncsiságot keltő mobilizálható játéktér, környezet kialakítása, a játékok elérhető helyen történő elhelyezése.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjaként, szűkebb és tágabb környezetükből szerzett ismeretek egyéni és közös élmények és tapasztalatok feldolgozásának biztosítása.
- Az eltérő életkoronként megjelenő, a különböző kultúrákban előforduló játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek változtatása minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembevételével.
- Játékirányítást segítő (szabad, irányított játék) pedagógiai, pszichológiai szakértelem, módszertani kultúra gazdagítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.
- Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása
- Szociális hátrányok enyhítése, játék adományokkal.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémát folytatni, azt együttesen szervezni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus-szerepjáték, melyben a gyermekek képzelete, szervezőkészsége, alkalmazkodó képessége empátiás készsége és kommunikációs képessége fejlődhet.
- Szabályjátékokat önállóan szerveznek, képesek az együttműködésre, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Építményeikben, konstruáló tevékenységükben tükröződik a kreativitás.
- Ismert meséket dramatizálnak, báboznak.
- Viselkedési kultúrájukban megjelenik az udvarias kifejezések használata.

8.2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvnek, régi értékeket, hagyományokat közvetíti a gyermekeknek a maga sajátos szóhasználatával, stílusával a népi- klasszikus- és kortárs írói eszközök gazdagságával.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, közben belső képi világot jelenít meg. A belső képalakítás folyamata az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A verselés, mesélés célja

- Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul,
  - a gyermekek mesék, versek iránti érdeklődése,
  - megalapozódik az irodalomszeretet.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése által, fejlődik
  - a helyes nyelvhasználat, a gyermekek saját vers- és mesealkotása,
  - és a biztonságos önkifejezés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- Népi, dajkai hagyományok, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok
- Megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének formálása.
- Szociális hátrányok enyhítésére könyvhöz jutás segítése

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan mondanak rövidebb-hosszabb verseket, rigmusokat.
- Megjegyznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik szórakoztatására.
- Képesek saját vers és mesealkotásra, összefüggő mese, történetet kitalálására, annak mozgásos megjelenítésére kifejezésére.
- Elkezdett történeteket fantáziájuk segítségével folytatni tudnak.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Szívesen nézegetnek könyveket, vigyáznak az épségükre.
- A térbeli irányokat, viszonyokat, illetve verbális kifejezéseket helyesen használják.
- A nemzeti kultúr-kincsből ismernek verseket és meséket.
- A szülők részt vesznek mesék közös feldolgozásában,
- Visszajelzésekből értesülünk, hogy gyakoribbá válik a szülők otthoni mesemondása

8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az örömet adó ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, a kortárs művészeti alkotások által alakul, a zene iránti érdeklődés, formálódik a zenei ízlés, esztétikai fogékonyság.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja:

A gyermek személyiségének és a zenei képességének fejlesztésén túl a zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált, boldog emberré nevelés, valamint a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket.
- A gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével.
- A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzélem gazdag, szép, tiszta éneklésre szoktatás, az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok)

- Az énekes játékok eszközeivel különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása
- Az önkifejezés újabb lehetőségének felkínálása a zenei improvizációra való ösztönzés (mozgás rögtönzése zenére, dallam, ritmus variációk kitalálása).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye szerinti zenei nevelés, speciális szakember és programok segítségével (pl. szenzomotoros integráció).
- A nemzeti, etnikai gyermekek zenei kultúrájának közvetítése a szülőföldhöz való kötődés erősítése

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Ismernek 10-15 mondókát, 20-25 különböző hangkészletű és szöveghosszúságú népi gyermekjátékdalt, néhány alkalmi dalt, mūdalt.
- A gyermekek bátran, egyénileg is tudnak mondókázni, énekelni.
- Szívesen és örömmel vesznek részt énekes játékokban.
- Ismerik a zenei fogalom párok jelentését.
- Képesek érzékeltetni az egyenletes lüktetést, a motívum hangsúlyokat és a ritmust különböző mozgásformákkal kifejezni.
- Felismerik a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról, jellegzetes részletekről.
- Próbálkoznak az improvizálással.
- Képesek dallam bújttatást végezni.
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.
- Képesek élvezettel, figyelemmel, érdeklődéssel végighallgatni a zenei bemutatásokat.

8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ember ismereteinek döntő részét vizualitás, látás által nyeri. A vizuális nevelés látásnevelés, képzetek, utánzás, gyakorlás segítségével. A látás sajátos gondolkodás. Ismeretek, gondolatok lejegyzésének első lehetősége, az ábrázolás a vizuális nyelv egyik formája. A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód, mely során a gyermek (sémákat”, vagy másképpen szimbólumokat használ. A „sémák” alapformák, amelyek a valóságról szerzett tapasztalatok során folyamatosan gazdagodnak. A papíron nyomot hagyó rajzeszközök (ceruzák, tollak, zsírkréták, stb.) a funkció öröm érzését keltik a firkáló gyermekekben. A különböző motívumok szabad kombinálásával jut

el a gyermek a formáig, majd a kompozíciók megalkotásáig. Amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.

Az ábrázoló tevékenység célja, nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés. A létrejövő „mű” jelzés a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről, kezűgyességének fejlettségéről.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

Az esztétikai tartalmú élmények által alakul a gyermekek vizuális észlelése, az emlékezete, képzelete, a vizuális gondolkodás.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotólétkör kialakítása.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- Mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.
- A belső képek gazdagítása gyermeki ábrázolás ösztönzése, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása. fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával.
- A gyermeki élmény- és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilvánulásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: (pl. megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókinés bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb.)

- Az ábrázolási tevékenységében lassan fejlődő, (diszgráfia tüneteit mutató) gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakemberek felé.
- Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Szociális hátrányok enyhítése ábrázolás eszközeinek biztosításával

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A rajzolás, mintázás, kézimunka kedves örömteli tevékenységgé válik.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne, esztétikai véleményt alkotni.
- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre finomabb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését. a vizuális észlelésük, megfigyelésük, emlékezetük fejlődik
- Az eszközöket készségi szinten kezelik.
- Ismerik a különféle ábrázolási technikákat, anyagokat, azokat képesek önállóan megválasztani és alkalmazni, szükség esetén közös feladatokban együttműködni.
- Képképzésükben megjelenik a tér, síkba való átfordítása.
- Munkáikban tükröződnek a világról szerzett egyre valósabb ismeretük, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásai, kialakul saját forma-nyelvük.
- A gyermekek alkotására jellemző, a részletező formagazdagság, a színek változatos használata.
- Használják a népi, nemzeti, etnikai kultúrában megjelenő díszítő motívum
- A kiemelt figyelmet igénylő-tehetséges gyermekek szabad önkifejezése megvalósul

8.5. Mozgás

A mozgás fejlődését a születéstől a kisgyermekkorig általában figyelemmel kísérik, fontosnak tartják. A járás megtanulása után azonban már kevesebb figyelem irányul erre a területre. Programunkban centrális helyet foglal el a mozgásnevelés, amely a fejlesztés alapjául szolgál. Alapvetőnek tartjuk a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követését, megsegítését, regisztrálását. A fejlődést segíteni ugyanis, csak a meg lévő szinthez igazodva lehet. Miközben mozog a gyermek, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik, csont és izomrendszere, alakulnak mozgás koordinációi, testi képességei, pontosabbak, finomabbak lesznek mozdulatai, észlelési funkciói. Számunkra az igazán érthető és feldolgozható információ, amit megtapasztal mozgás és tevékenység útján. A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széleskörű mozgásfejlesztés.

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is.

A mozgás célja

A rendszeres mozgás, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése során megalapozódik a mozgás szeretetésre épülő egészséges- életvitel és életmód.

Az óvodapedagógus feladatai

- Rendszeres, mindennapi mozgással, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése
- A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével.
- Nevelési feladatok megvalósításához, mozgásos tapasztalatok, tervezése és a mindennapi gyakorlati megvalósítása
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása
- Játékos mozgásban az értelmi és szociális képességek, társra figyelés fejlesztése
- Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése
- Az egyéni lemaradásokat kompenzáló speciális mozgásos játékok közvetítése, a hátránnyal küzdő gyermekeknél.
- Biztonságban végezhető mozgásélmény feltételeinek megteremtése, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- A szülőkkel együttműködve, a gyermekek egyéni érdeklődésének, temperamentumának figyelembevételével differenciált (prevenció, korrekció, tehetséggondozás) mozgáslehetőség biztosítása, ill. közös mozgásos programok szervezése

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A szabad játék tevékenységén, a testnevelési foglalkozáson túl jelen van a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben is.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- A gyermekek mozgása összerendezett, kialakult a nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 m távolságot kitartóan végig futni.
- A természetes mozgások (csúszás, kúszás, mászás, dobás) technikáit ismerik
- Tudnak helyben labdát pattogatni.
- A különböző verseny játékok, ügyességi játékokban betartják a szabályokat.
- Képesek alkalmazkodni társaikhoz, toleránsak, együttműködők, segítőkészek.

8.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés általában a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert. Mindezek kialakítására legalkalmasabb az óvodáskor, mely ideális és fontos szakasza a környezeti nevelésnek, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások, szokások alapvetően meghatározzák a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását.

Programunkban a komplex környezeti nevelés fokozott hangsúllyal van jelen. A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét.

A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a környezet megismerése mellett az elemi matematikai tapasztalatok szerzését is.

Programunkba beépítjük a „Zöld óvoda” kritériumrendszerének megvalósítását. Igyekszünk gyermekeinkben megalapozni a „zöld szemléletet” a Föld kincseivel való takarékoság, a fenntarthatóságra való nevelés szemléletét.

8.6.1. A külső világ tevékeny megismerése – környezet és természet

A külső világ tevékeny megismerésének célja

- Biztonságban tájékozódnak környezetükben, ismerik szűkebb és tágabb, természeti és emberi környezetüket.
- Erősödik a pozitív érzelmi viszony a nemzeti, a multikulturális értékek,

- a népi, és a családi hagyományok,
- a szülőföld, a hazai táj,
- a természet szeretete, védelmének igénye, a környezettudatos magatartás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés. A természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben)
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önértékelítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba
- Megismeri a szülőföldet, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába

- Szociális hátrányok enyhítésére szülőkkel közös ismeretszerző kirándulás szervezése

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek életkoruknak megfelelően érdeklődnek a szűkebb –és tágabb környezetük iránt.
- A gyermekek irányított és spontán megfigyelésekből adódó önálló véleményüket, tapasztalataikat, problémahelyzetek mérlegelésével el tudják mondani, mesélni
- A gyermekek elemi ismerettel rendelkeznek:
- Tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, életkorukat,
- Ismerik a testrészek neveit, helyét, funkcióját, igényesek testük tisztaságára,
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, ismerik az évszakok jellemzőit,
- Felismerik az időrendiséget, oksági viszonyokat a napszakok tevékenységeit.
- Ismerik a hagyományokat, a nemzeti, multikulturális értékek egyes elemeit.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, jellemzőit, azonosságait, és különbségeit.
- Alkalmazzák a főbb közlekedési szabályokat.
- Óvják környezetük tárgyi,- természeti jelenségeit, alakul környezettudatos magatartásuk. Részt vesznek aktívan a környezetvédelmi munkákban
- Önállóan gyakorolják- dajkák bevonásával- a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel, állatokkal kapcsolatos munkákat.

8.6.2. A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések

A környező valósággal való ismerkedés, a folyamatos cselekedtetés kapcsán a gyermekek sokoldalú tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Matematikai tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van és a súlyozottan mozgáson, érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés szinte észrevétlenül megvalósítható.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata, gondoskodni a megfelelő eszközök és tevékenységek biztosításáról, amely felkelti a gyermek érdeklődését és változatos, sokszínű lehetőséget nyújt az alapvető matematikai készségek, képességek fejlődéséhez. A matematikai tevékenységhez jó színvonalú eszköztár – MINIMAT, színes rúd, szöges tábla, logikai játék, tükrök, testek, síkmértani formák, mérleg, mérőegységek, kártyák, dominók, képes kirakók, saját készítésű munkalapok, fejlesztőfüzetek, (pl. Diszlexia megelőző feladatgyűjtemény) mozgáskotta, DIFER programcsomag egyes elemei stb. – állnak rendelkezésre. Célszerű berendezni egy helyet, ahol ezek az eszközök manipulációs tevékenységblokkban megtalálhatók és szisztematikus, konkrét

tapasztalatszerzést kínálnak folyamatosan a számolás – sorrendiség, számtani műveletek és összehasonlítás terén.

A külső világ tevékeny megismerése – mennyiségi és formai összefüggések célja

A gyermekek rendelkeznek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően sokoldalú érzékszervi megtapasztalásból eredő mennyiségi, formai, és kiterjedésekkel összefüggő ismeretekkel, készségekkel. Tapasztalataikat tevékenységekben tudják alkalmazni.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek spontán és irányított helyzetekből adódó matematikai tapasztalatszerzés útján történő érdeklődésének felkeltése.
- Pozitív viszony kialakítása, a probléma helyzetek megoldásához a logikus gondolkodás megalapozása, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- A kognitív képességek cselekvés során történő fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, emlékezés, megértés fejlesztésére.
- A gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikro csoportos) biztosítása, a cselekvéses, tanulásból adódó tapasztalatok összegzése.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása, sajátos logikájának elfogadása, egymás véleményének meghallgatásával, kortárs kapcsolatokban, és problémahelyzetekben.
- A gyermekek aktív, passzív szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása. A gondolatok, a problémamegfogalmazás, pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált képességfejlesztés.
- Tehetségfejlesztő műhely működtetése

8.7. A munka jellegű tevékenység

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Megerősítést nyer a munka jellegű tevékenység nevelőértéke. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.

A munka sajátossága, hogy bizonyos külső kényszer is motiválja, lemérhető, konkrét célja van.

A munkálkodásuk során ismerkednek szűkebb és tágabb környezetükkel, szülőföldjükkel a tárgyi-, és természeti világról egyre pontosabb információ birtokába jutnak, a biztonságos és elérhető munkaeszközök használata közben lehetőség nyílik – a különböző észlelési formák összekapcsolásával – a munkavégzés pontosabbá és szervezettebbé tételére. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

A munka célja

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, alakulnak a munkavégzéshez szükséges, attitűdök készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák:
  - Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
  - Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
  - Szociális társas: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhesék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátítása
- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának, konkrét, reális, fejlesztő értékelése. Az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom
- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során
- A munka tevékenységek során,- eszköz használat, helyi jellegzetességek- a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése

- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének aktív részvételének ösztönzése (pl. növény, állat gondozásba betekintés, gyűjtőmunka, Környezetvédelmi napok)

Területei

- a) Önkiszolgáló munka
- b) Környezet rendjének megőrzése
- c) Alkalomszerű munka
  - egyéni megbízatás
- a) Felelősi munka
- b) Naposi munka
- c) Növény, állatgondozás

a) Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgálás a gyermek személye körüli feladatok ellátását jelenti. A felnőtt segítségével ismerkedik a tevékenység folyamatával, sorrendjével.

Területei:

- Testápolás
- Étkezés
- Öltözködés

b) Környezet rendjének megóvása

Lehetőséget adunk a gyermekeknek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet átalakítására és rendjének megőrzésére.

- Pl. A csoportszoba berendezési tárgyainak átrendezése (játékok, foglalkozási eszközök, tisztálkodási szerek, bútorok)
- A csoport rendjének helyreállítása (asztaltörlés, söprögetés, stb.)
- Udvari játékok, kerti szerszámok rendezése, használata, megfelelő, elérhető és biztonságos helyen való tárolása.
- Környezetvédelmi tevékenységekben való részvétel (levélsöprés, gereblyezés, hulladékgyűjtés)

c) Alkalomszerű munkák

Egyéni, alkalmi megbízatások, a napi élet során folyamatosan adódnak, mely feladatok elvégzése egyfajta önállóság kialakulását eredményezik. Időnként olyan megbízatásokat is teljesítenek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

- Eszközök, tárgyak, üzenetek átadása
- Gyűjtőmunka
- Ünnepi készülődés (ajándékkészítés, játék javítása, tisztítása, készítése)
- Kisebbségek segítése

d) Felelősi munka

- Fokozatosan vezetjük be, tartalmát folyamatosan bővítjük.
- Olyan tevékenységekben alkalmazzuk, ahol nem jelenik meg, felesleges várakozási idő.
- Pl. öltözői rendfelelős, fürdőszoba felelős, fogkrémosztó, ebéd-felelős stb.
- Kis - középső csoportban, pl. étkezésnél, alkalmazzuk.

E) Naposi munka

- 5 – 7 éves korban vezetjük be
- A várakozási idő elkerülése ebben a tevékenységben is fő szempont. A munkáért felelős gyermek jelölése, mely segíti a motiváció kialakulását, oly módon történik, amely nem akadályozza a gyermeket a folyamatba-és abból való kilépésben, ill. az egész napos tevékenysége során. (pl. kötény, karszalag, kendő)
- Elsősorban az étkezéseknél, foglalkozási eszközök, előkészítésében, teremrendezés közben valósul meg.

F) Növény – állatgondozás

Csoportonként élősarkot és kertet gondoznak, ismerkednek a növények fejlődésével, és tevékenyen részt vesznek a növények ápolásában, és a kisállatok (madarak) gondozásában. Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról. A gyermekek munkatevékenységéhez elegendő mennyiségű és minőségű, biztonságos és számukra elérhető eszközök, szerszámok állnak rendelkezésre. Pl.: takarító eszközök, kerti szerszámok

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kiváras, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye
- Kialakul az iskolakezdéshez a testi, lelki, és szociális érettség.

8.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni.

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által szervezett foglalkozásokon, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A világban minden, ami megismerhető befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatják el a gyermekekhez.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

- Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építés közben alakuljon kompetenciájuk, erősödjön attitűdjük, készségeik, képességeik, fejlődjön kreativitásuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembevételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kiváras, alkalmazkodás, egymás segítése.

- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására
- Értelmi, - kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóság-hű észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valósághoz közelítő képzelet).
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembevételével differenciált, egyéni fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

(Bővebben lásd a következő fejezetben)

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

9.1. Óvodáskor végére elérendő sikerkritériumok:

A kisgyermek többsége az óvodáskor végére a következő együtttható tényezők hatására a gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelési folyamat eredményeként-eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az eredményes iskolai munkához az alábbi feltételek megléte szükséges:

- a) testi
- b) lelki
- c) szociális érettség.

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Életkorának megfelelő testsúly és magasság jellemzi.
- Érzékszerve és mozgásrendszere ép.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani.

A testi érettség mutatói:

- Óvodáskor végére a gyerekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Biztosan mozognak környezetükben.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére.
- Megfelelő a tér-és időtájékozódó képességük.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére.
- A megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudják alkalmazni.
- Szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket.

- Közvetlen környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni.
- Képesek a térben biztonsággal tájékozódni, ismerik a jobbra-balra irányokat, értik és tudják követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.
- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják, munkavégzés után azokat a helyükre elrakják.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat pl: hajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás stb...., képesek önállóan anyagot, témát választani.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat.
- Forma ábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemzi formákat.
- Képesek a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, torna eszközök használatával.
- Ismernek néhány tánclepet, mozdulatot, és ezeket szívesen végzik a csoportban.
- Az elsajátított testápolási szokásokat a gyermekek teljesen önállóan, igény szerint végzi: önállóan használja a vécét-t, önállóan és helyesen mos kezet, fogat, szükség szerint használja a zsebkendőt.
- Ismeri a testrészeit, és biztonságosan tájékozódik a testén.
- Uralkodik a mozgásvágyán, szabályozza mindezeket.
- A térbeli irányok ismerete automatizálódott, kellő jártasságot szerzett és alkalmazza mind térben, mind síkban egyaránt.
- Kialakult dominanciával, főleg kézdominanciával rendelkezik.
- Képes mozdulatot utánozni. térben vagy síkban reprodukálni a látott mintát
- Egyre tökéletesebbé válik a szem-kéz koordináció. tudja követni a keze mozgását.
- Mozgásformák (járás, kúszás, mászás, egyensúlyozás stb.) automatizálódtak.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek:

- az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- A szűkebb és tágabb környezete iránt egyre nagyobb érdeklődést mutat.
- A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését.

- Az érzékelés észlelés tovább differenciálódik, különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége mellett, a vizuális és az akusztikus differenciáció.
- A képszerű gondolkodását felváltja az elvont gondolkodás, az elvont fogalmakon át eljut a műveletek elvégzésének szintjéig.
- Felismeri az analízis-szintézis műveleteit –a rész-egész viszonyait –, amely az olvasás, írás, számolás tanulásánál fontos. 10-es számkörben biztosan számol, ismeri a többkevesebb, kisebb-nagyobb fogalmát
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.

c) A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek:

- az óvodáskor végére a gyermekeink szociálisan is érette válnak az iskolára.
- kedvező iskolai légkörben készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására,
- képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.
- Az érettség mutatója, hogy vágyait, gondolatait, cselekedeteit már nem az emóciók (érzelme) uralják, egyre jobban megérti, hogy kívánságai nem azonnal, hanem csak később teljesíthetők, képe s „késleltetni, gátolni”.

9.2. A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít:

- fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytestnevelő biztosítása a területileg illetékes szakszolgálat jóvoltából
- gyógypedagógus biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek számára megbízási szerződéssel
- fejlesztőpedagógusi szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusaink az egyéni fejlesztésben segítenek

10. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

A törvényi előírások betartásával, minden csoportban felmenő rendszerben kialakított dokumentációt vezetnek az óvodapedagógusok, amely olyan megfigyelési szempontokat, szűréseket tartalmaz, amelyek segítik a fejlődés várható jellemzőinek feltárását. A gyermekek fejlődését nyomon követő kötelező dokumentum összhangban van az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, a helyi pedagógiai programmal. A dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisének, fejlettségi szintjét, a fejlődés ütemét, a differenciált nevelés irányát, a gyermek fejlődési mutatókat, egyéb megfigyeléseket, a fejlődést segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt. Amennyiben szakértői vizsgálatra is sor került, akkor annak megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a felülvizsgálat megállapításait, és a szülői tájékoztatás feljegyzéseit.

A gyermekek fejlődését 2021-es nevelési évtől az erre a célra szolgáló „*Patyi Zoltánné: Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése*” című fejlesztőfüzet segítségével tudjuk követni, az óvodába lépéstől az iskolakezddésig.

2022. szeptemberétől a Difer mérőeszközt csak a Fülesmackó Tagóvoda dolgozói alkalmazzák, a székhelyintézményben már nem kerül használatra.

A megismerés folyamata:

- A családi háttér megismerése: Anamnézis kérdőív, melynek kitöltésével képet kapunk a gyermek előéletéről és a jelenlegi otthoni helyzetéről.
- A gyermek megfigyelése: Mozgás, szocializáció, értelmi képességek, anyanyelvi képességek területeken.
- A gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése: A gyermeki megfigyelések, természetes környezetben, szabad játékban megvalósuló tevékenységek során történnek folyamatosan, évi 3 alkalommal az eredmények rögzítésével.
- Egyéni fejlesztési feladatok rögzítése: Mozgás, szocializáció, értelmi képességek, anyanyelvi képességek területeken.
- Összesítő adatlap: egyéni és csoportos szinten is.

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

11.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

A nevelőtestület

Nevelőtestületünkben jelenleg több kolléganő rendelkezik szakvizsgával. A nevelőmunka megújítását célzó, a gyermekek egyéni fejlesztését elősegítő, tanulási nehézségek feltárását segítő prevenciós, korrekciós pedagógiai módszereket különböző tanfolyamokon rendszeresen elsajátítjuk. Továbbképzéseken sokoldalún bővítjük ismereteinket, megtámogatjuk innovatív törekvéseinket: a családokkal való együttműködés hatékony formái, érzelmi intelligencia (EQ), mentálhigiénés, erőszakmentes kommunikációs (EMK) szemléletmód, konfliktuskezelési technikák az óvodai partnerekre vonatkozóan, önismereti, drámapedagógiai gyakorlatok, a kooperatív együttműködés segítése, megoldást kereső pozitív szemléletmód stb.

Nevelőtestületünk kompetenciája kiterjed arra, hogy:

- az óvodai nevelés eredményességéhez szaktudásunkkal, pedagógiai munkánk összehangolásával (a nevelőmunkát segítő nem pedagógus alkalmazottakkal is) hozzájáruljunk
- a kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő óvodapedagógusok lehetőséget teremtsenek arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját
- a sajátos nevelésű igényű gyermekek fejlesztése során speciálisan képzett szakember közreműködését igényeljük.

11.2. Tárgyi feltételek

Óvodáink tárgyi felszereltségét igyekszünk folyamatosan bővíteni, pedagógiai programunk minél hatékonyabb megvalósítása érdekében. Az óvoda udvarát, kertjét, berendezését is oly módon igyekszünk kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó

testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Mindkét óvoda szépen felújított falusi pályázatok segítségével az évek folyamán.

Tárgyi feltételeink lehetővé teszik a gyermekek mozgás - és játékigényének kielégítését.

- Megtapasztalható a gyermekeket körülvevő harmóniát árasztó színek, formák, anyagok sokszínűsége.
- A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket, számukra hozzáférhető módon, és a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezzük el.
- Az óvodai munkatársak megfelelő munkakörnyezetének kialakítására figyelmet fordítunk.
- A szülők fogadására az alapvető lehetőségeket megteremtettük.
- A folyamatos felújítások és karbantartás eredményeként mindhárom épület állaga megfelelő.
- A bútorzat átlagos, lehetőségeinket kihasználva folyamatosan cseréljük, javítjuk, felújítjuk.
- A szemléltető eszköztárunk folyamatosan bővül.
- Vannak a mozgáshoz szükséges udvari játékaink.

11.3. Napirend és hetirend

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztésekhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabadjáték kiteljesedésére megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet. Így a napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos testnevelés) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak. A gondozásnak kiemelt

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal és dajkákkal.

Valamennyi csoportban biztosítani kell a nyugodt pihenéshez a megfelelő, nyugodt körülményeket.

A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások normarendszer megtartásával adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

A heti-rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a normarendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A befogadás idején ügyelünk a rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti-rend összeállítására. Később az iskolára való felkészítés feladatai a heti rend pontosabb betartását kívánják meg.

Alábbi táblázatoktól óvodánként és csoportonként eltérhetnek, részletesebb napirend a csoportok naplójában kerül bejegyzésre.

NAPIREND		
Szeptember 1 – Május 31-ig		
IDŐTARTAM		TEVÉKENYSÉG
6.30	10.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek Kötelező testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos mese, mindennapos testnevelés
10.30	12.30	Udvari játék, levegőzés Öltözködés, testápolás, ebéd
12.30	14.45	Előkészület a pihenéshez, pihenés,
14.45	16.30	Párhuzamosan tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek

NAPIREND		
Június 1 – Augusztus 31-ig		
IDŐTARTAM		TEVÉKENYSÉG
6.30	11.30	Párhuzamos tevékenységek: gyülekezés, szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek, mindennapos mese, mindennapos testnevelés, udvari játék, levegőzés, a test edzése (napfürdő, vízfürdő)
11.30	12.30	Öltözködés, testápolás, ebéd
12.30	14.45	Előkészület a pihenéshez, pihenés
14.45	16.30	Párhuzamosan tevékenységek: Öltözés, testápolás, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által szervezett tevékenységek

11.4. A csoportok szervezése

- A csoportok kialakítását helyi adottságok, szokások, igények befolyásolják. Bármilyen a csoportösszetétel, a legfontosabb kritériuma az, hogy abban a gyerekek, óvónők egyaránt jól érezzék magukat.
- A vegyes életkorú csoportokban életszerűbb, családiasabb az összetétel, az új kicsik beilleszkedése – amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik – hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést.
- Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb megtanulják az óvodai életet. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget is nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, a modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk.
- Egy csoportba kerülhetnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi a biztonságot a nagyban és mindketten az összetartozás érzését.

Nem testvéri kapcsolatban ugyan, de hasonló érzelmeket élhetnek meg az egyik is, mely segíti a helyes önértékelő magatartás kialakulását.

Testvéreknél, de nem testvéreknél is alkalmanként előfordul a túlzott ragaszkodás a nagyhoz, vagy a kicsi túldédelgetése. Ilyenkor az óvónő nevelőfunkciója megnő, segít az egészséges arányok megtalálásában.

- Osztatlan csoportokban megszűnik a korcsoportisméltés miatti csoportcsere, az iskolába nem menő nagyok nem kerülnek új csoportba.
- Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.
- Megtanulnak alkalmazkodni, viselkedni heterogén életkorú közösségben, fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják a "másságot". Lényegesen csökken a gyerekek között a konfliktusok száma, mert a más-más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

A csoportok szervezésénél figyelembe kell venni, hogy:

- megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma, hogy a csoportba kerülő gyerekek várhatóan találjanak játszótársat, barátot, hogy az eltérő fejlettségből következő hatások kiegyenlítsék egymást
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztását
- a nemek arányát (fiúk-lányok arányos létszámát).

11.5. Az óvoda ünnepei, hagyományai, programok

Célunk:

- A hagyományok ápolásával a hétköznapokból kiemelni a jeles napokat (dekoráció, teremrendezés, szülők bevonása, részvétele) érzelmi, hangulati ráhangolódással.
- Erkölcsei, érzelmi nevelés, szocializáció szempontjából is kiemelkedő pedagógiai szerepet tulajdonítunk.
- Az óvodai ünnepek előkészítését, szervezési feladatait a csoportnaplóban megtervezzük.
- Az ünnepek lebonyolításáért felelős óvodapedagógus koordinátori felelősséget vállal a csoportos óvodapedagógusok, a gyermekek, és szüleik felé. (Ütemezés, kiírás, dekoráció, emlékeztető stb.)
- Az ünneplési módok tagóvodánként, csoportonként, folyamatosan változhatnak, kiegészülhetnek. A külsőségekben, a ráhangolódásban, a szervezésben szükséges az összhang, az együttműködés.

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

- A tartalommal való gyarapítás, kitöltés - a csoportokhoz igazodóan - az óvodapedagógusok kompetenciája.
- Az eseményekhez kapcsolódóan képeket nézegetnek, gyűjtenek, beszélgetnek a helyes segítési, viselkedési módokról; segítségünkkel a szüleiket, testvéreiket bevonják az óvodai, illetve családi programokba.

Feladatunk:

- a szülőföldhöz való kötődés segítése
- a magyar népi hagyományok megismertetése, elmélyítése
- saját óvodájuk közvetlen környezetének megismerésével olyan pozitív tapasztalatokat szerezzenek, amelyek befolyásolják jó közérzetüket, ahhoz fűződő viszonyukat
- vegyenek részt a kapcsolatok alakításában
- szívesen gondoljanak vissza ezekre az eseményekre, és az abban résztvevő személyekre

12. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI

12.1. Gyermekvédelem

*Ahhoz, hogy valakiből önálló személyiség
váljon, két dolog szükséges: érzelmi biztonság és
elfogadó környezet.”
(Dr. Buda Béla)*

A gyermekvédelem intézményünkben kiemelt jelentőségű. Az óvoda dolgozói minden olyan információval rendelkeznek, ami a jelzőrendszer működéséhez elengedhetetlenül szükséges.

Fontos feladata az intézménynek, hogy felismerje a problémát, keresse az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembereknek és hatóságnak, valamint e téren működjön együtt velük. Alapelvek meghatározásánál egyik kiinduló pont, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart az intézményvezetővel, a Gyermekjóléti Szolgálattal és az óvónőkkel. Az információáramlás naprakész.

Az óvodapedagógus gyermekvédelmi feladatai

Az óvónők a jelző és észlelő rendszer tagjai. Elméleti ismeretekkel rendelkeznek arról, hogy milyen veszélyeztető tényezőket kell felismerniük, támogatniuk:

- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába való zökkenők nélküli beilleszkedését elősegítése,
- az óvoda megkezdését megelőző családlátogatás megszervezése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása,
- javaslattétel a védő-óvó intézkedésekre,
- a veszélyeztetettségéből eredő hátrányok csökkentésének, megszüntetésének elősegítése,
- egyéni fejlesztés keretében a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek lemaradásának kompenzálása,
- a szülő tájékoztatása, a gyermeke jogainak megóvása, vagy fejlődésének elősegítése érdekében,
- a vezetővel való egyeztetés után, kapcsolatfelvétel a társintézményekkel,

- a területileg illetékes Szakszolgálatok szolgáltatásainak igénybevétele,
- folyamatos kapcsolattartás a fejlesztő pedagógussal, pszichológussal - veszélyeztetett, HH, HHH, SNI gyermekeket nyilván tartja
- három vagy többgyermekes családban élő gyermekek számának nyilván tartása.

12.2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése

Különleges bánásmódot igénylő gyerekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a specifikus nevelési-oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

Az intézményünk vállalja, hogy az Alapító Okiratnak megfelelően a különböző speciális igényeket kielégíti. A rászoruló gyermekek, különböző formákban kapják meg az egyéni megsegítést. Ez lehet csoporton belül, integráltan a társakkal, csoportból kiemelve, gyógypedagógussal, fejlesztő foglalkozások megtartásával. A gyógypedagógus és a csoportban dolgozó óvónők egyeztetnek, egymást kölcsönösen segítik, megbeszélik a fejlesztés tartalmát és az időkereteket. A speciális igényű gyermekeknek a haladás üteme lassabb, de a téma megegyezik a többiekével. Minden esetben figyelembe vesszük a speciális igényeket, az egyéni és életkori sajátosságokat.

A tehetséges gyermek fejlesztéséhez a legoptimálisabb megoldást választjuk ki.

12.3. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztése

Feladatunk tanévkezdéskor, illetve új gyermek érkezésekor tekintjük át, hogy kik azok a gyermekek a csoportban, akik számára a család fejlődést veszélyeztető hatású lehet, vagy a gyermek hátrányos helyzetben van a családban. A gyermekek szülei a GDPR-en alapuló intézményi adatkezelési, -védelmi szabályzatot megismerve és elfogadva önkéntességen alapuló nyilatkozatot tesznek a jegyző felé. A nyilatkozat alapján a jegyző megállapítja a hátrányos helyzetet, az óvoda ezeknek a gyermekeknek speciális segítséget nyújt.

Az óvodában szintén a szülők beleegyezésével történik az adatgyűjtés és a feldolgozás.

Felelősök az óvónők, a gyermekvédelmi felelős, az igazgatók, a gyermekjóléti szolgálat vezetője és dolgozói.

Minden esetben nélkülözhetetlen, hogy a tényleges családi viszonyok megismerésére törekedjünk.

Egyetlen ún. „külső” ismérv sem értékelhető önmagában. Az áttekintés és a család ismerete az esetleges negatív következmények megelőzése érdekében történik. Itt különösen fontos jelentősége van a családlátogatásnak, a tapasztalatoknak.

Célunk:

Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.

- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembevételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat:

- A HH/HHH gyermekek óvodai körzeten belüli teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi-és csoport szinten a szegregáció-mentességet.
- Egyéni, differenciált készség-és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.
- Az intézményvezető és a nevelőtestület együttműködése.

A Fülesmackó tagóvodában esélyegyenlőség elősegítését célzó program keretében is különös figyelmet szentelnek a HH/HHH gyermekek fejlesztésére, mely a Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodájának és Bölcsődéjének Szervezeti és Működési Szabályzatában részletesen is kifejtésre került.

12.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

A 2011. évi CXC nemzeti köznevelésről szóló törvény 4. § 25. pontja értelmében sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünk a szülők kérésére és együttműködésével felvállalja a sérült gyermekek integrált, a többi gyermekekkel együtt történő nevelését, amennyiben fogyatékosága ezt lehetővé teszi az Alapító

Okiratban rögzítettek szerint. Gyógypedagógiai vizsgálat alapján történik a fejlesztés, a velük való bánásmód. Az egyéni fejlesztést a Szakértői Bizottság útmutatása alapján a fejlesztő pedagógus vagy a gyógypedagógus segíti, továbbá az óvodapedagógus szakvéleményükre építve végzi munkáját. Az óvónők is ismereteket szereznek az adott speciális igény jellemzőiről és a fejlesztettségéről. A speciális igényű gyermek fejlődéséről, megnyilvánulásairól kölcsönös az információáramlás a gyermek érdekében közösen együtt dolgozó szakemberek között. Intézményünk segíti a szülőt abban, hogy a felismeréstől kezdve a fejlesztésen keresztül a szükséges segítségi lehetőségekről szóló információkat megkapja. A csoportok szervezésénél a speciális igényű gyermekeket úgy vesszük figyelembe, hogy a gyermekekre nagyobb odafigyelést, több időt fordíthassunk, az ép társaik szükségletének kielégítése mellett.

12.5. Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése

A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési fejlesztési rendszerének része, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

Többéves pedagógiai tapasztalatunk szerint az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek alapvető szociokulturális hátránnyal érkeznek az óvodába. Ahhoz, hogy a bennük rejlő képességek önmagukhoz mérten leginkább kibontakozhassanak, egyéni megsegítésben részesülnek.

Célunk:

- a szülői felelősség erősítése,
- a veszélyeztető körülmények számbavétele, együtt gondolkodás ezek csökkentésére,
- rendszeres óvodába járásra szoktatás,
- a tudás, mint érték a szülők általi felismertetése,
- egészséges életmód szokásainak kialakítása, szülők szemléletén való alakítás,
- otthoni együttes tevékenységek lehetőségei felfedeztetése, a helyes bánásmódra, törődésre való ösztönzés,

Az óvónők feladatai:

- a gyermekek egyéni képességeihez igazodó differenciált fejlesztés,
- egészséges életmódra nevelés,
- mozgással pozitív önkép fejlesztése,
- gyermek tehetségének felismerése,
- egyéni fejlesztés a HH és a HHH gyermekek részére,

- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.
- Irányított játéktevékenység.
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő segítségadás.
- Segítő személyzet, és csoporton belüli tárgyak állandóságának biztosítása.

12.6. A kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményt tud létrehozni.

(Harsányi, 1988.)

Cél: Olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a „tehetség-ígéreteket” minél korábbi életkorban felfedezzük, kiemelkedő képességeik tovább fejlődését biztosítjuk.

A „tehetség ígéreteket” gondozása egyre inkább a mindennapok részévé válik és magában hordozza a tehetségazonosításának állandó lehetőségét.

Az óvodáskor szenzitív szakaszában előfordulhat, hogy a tehetséges és a jó képességű gyermekek teljesítményük, fejlődési ütemük, sajátosságaik alapján sok hasonlóságot mutatnak. Tehetségesnek tűnhet a gyermek egy olyan csoportban, amelyben arányaiban magas a halmozottan hátrányos helyzetű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek száma, illetve a sajátos nevelési igényű gyermek.

Feladatok

- a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése
- az egyéni aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése
- tevékenységek szervezése a gyermekek saját aktivitására támaszkodóan
- az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése
- lehetőségeinkhez képest a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása
- a szülő segítése gyermeke nevelésében (érzelmi stabilitás, támaszt nyújtson gyermekének; az együttlét, a szeretet, és a türelem fontossága → hozzájárul a tehetségígéret kiteljesedéséhez.
- kimagasló tehetség esetén szakemberek bevonása, tehetséggondozó intézmény ajánlása

12.7. Zöld Óvoda kritériumainak való megfelelés:

A Zöld Óvoda olyan óvoda, ahol:

- az óvodai nevelés során meghatározó szerepe van a fenntarthatóságra való nevelés elvei alapján folyó nevelőmunkának
- a környezeti nevelés komplex módon áthatja az óvodai élet mindennapjait
- a gyermekek nevelésében kiemelt helyen szerepel az egészséges életvitel megalapozása, a speciális igényekhez igazított egyéni bánásmód megteremtése, és a tehetséges gyermekek céltudatos fejlesztése érdekében az egyéni igények kielégítése
- a környezeti harmónia megalapozása érdekében az óvoda dolgozói és a település lakossága együtt teremti meg a környezeti feltételeket a legkörülményesebb módon
- az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége speciális, a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai értékeit közvetítő szakmai továbbképzéseken folyamatosan szélesedik

"Ezt a földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön."

Óvodánk helyi programjának egyik alappillére a környezeti nevelés. A környezet megismerése, megszerettetése és védelme hosszú folyamat. Az óvodai nevelés a családi nevelés mellett a legalkalmasabb arra, hogy megkezdődjön a környezethez való pozitív viszony alapozása, alakítása. Igen fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek tiszteljék az élő természetet, növényeket, állatokat.

Célok:

- Kihhasználva a környezetünk, lakóhelyünk adta szépségeket, lehetőségeket, a gyermekeket tapasztaltatás útján juttatjuk ismeretekhez és formáljuk környezettudatos látásmódjukat.
- Fontos célunk a fenntarthatóság alakítása is.
- Az élő és élettelen környezet megismertetése, a természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása.
- Sokrétű tevékenység biztosítása, melynek során átéljük a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalkító munkájuk eredményét.
- Viselkedésükben jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek.
- Közvetlen tapasztalataikon, érzelmi kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez

- A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot és viselkedés-kultúrát alapozunk.
- A fenntarthatóságra nevelés szellemében történő nevelőmunka megvalósítása és fejlesztése.

Céljaink megvalósulása érdekében változatos, játékos és motiváló tevékenységeket szervezünk, oly módon, hogy abban a szülők is aktív szerepet vállalhassanak.

Feladatok:

- Az életkori sajátosságoknak, a helyi adottságoknak megfelelő műveltségterületek kidolgozása, sokféle tevékenység és élmény biztosítása.
- A nevelési területek és tevékenységi formák komplexitásának biztosítása.
- Konkrét cselekvésbe ágyazott összefüggéseket felfedeztetni.
- Zöld jeles napok megtartása, melyet minden évben a munkaterv tartalmaz.
- Fontos számunkra az érzelmekkel kísért tapasztalatszerzés, mellyel segítjük a pozitív környezeti attitűd kialakulását. Sok lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy felfedezzék a természet sok apró csodáját, ezáltal válnak környezetük értékeit becsülő, szerető, védő emberekké.
- A környezettel kapcsolatos látásmód, viselkedéskultúra és értékrendszer kialakítása szempontjából az óvodáskor ideális és fontos szakasz az ember életében.
- Arra törekszünk, hogy a környezet megismerésére nevelés lehetőleg természetes környezetben, vizsgálódásokkal, megfigyelésekkel, szenzitív játékokkal történjen, és komplex módon hassa át az óvodai élet mindennapjait.
- Arra neveljük a gyerekeket, hogy a környezettudatos gondolkodás nemcsak Földünk megóvása érdekében fontos, hiszen, ha feléljük természeti kincseinket, visszaélünk környezetünk adottságaival, a saját életterületünket pusztítjuk el.
- Fontos napi életünkben a takarékoság. Ügyelünk arra, hogy ne folyjon a víz feleslegesen a csapból, ne égjen a lámpa stb. Takarékosan használjuk a papírt. Rontott lapokat is használunk.

13. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják, és az óvodapedagógus tudatos, tervszerűtevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyerekek fejlődésének segítése érdekében.

Ezen dokumentumok sora a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 88. §-93. § -ban kerültek rögzítésre:

a) Felvételi előjegyzési napló

Az óvodába jelentkező gyermekek nyilvántartására szolgál.

b) Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál.

c) Óvodai törzskönyv

Az óvodára vonatkozó legfontosabb adatok vezetésére szolgál.

d) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A fejlődési napló vezetésével szeretnénk elérni, hogy a gyermek megismerését minél több, tervezett információ, és azonos szempontsor segítse (megtapasztalható legyen a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai hozzáállás) A fejlesztés menete, tudatossága, nyomon követhetősége partnereink, és az ellenőrzést végzők. Számára is áttekinthető legyen felelősséggel képviseljük, és partnereink felé is tudatosítsuk, hogy a gyermek aktuális fejlettségét nem az életkora határozza meg. A gyermek képességeinek és akaratának függvényében biztosítjuk az önállóság lehetőségét, és nem időhöz (hónap) vagy korhoz kötöten – egyéni bánásmód elve. A szokás-szabály rendszer, az önkiszolgáló munka, önállóság fejlesztésének feladatait egyénre szabottan szintén a fejlődési napló tartalmazza minden óvónő tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön – meghatározza a lemaradás mértékét, és minőségét az egyes nevelési területeken – felzárkóztató tevékenység tervezése gyermeknek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen: meg tudjuk állapítani, mi akadályozza, illetve segíti a gyermek képességeinek kibontakozását, és ennek függvényében alkalmazzuk folyamatosan bővülő pedagógiai módszereinket módszertanilag helyesen, tudatosan

pedagógiai tervezéssel határozzuk meg a fejlődési utat (tehetségfejlesztés, képesség kibontakozását segítő tevékenység) az óvodapedagógusok felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció, stb.) történő fejlődéséért fontos, hogy ez a dokumentum a fejlődés mérhetőségét, számszerűsíthetőségét kimutathatóvá, megfoghatóvá tegye. Garantálja a pedagógiai folyamatok átláthatóságát, és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelését, a megfigyelésen alapuló mérések, mérési eredmények visszacsatolását

e) Óvodai csoportnapló

A nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgáló kötelezően vezetett tanügy igazgatási dokumentum, a hatályos jogszabályokhoz igazítva. Megfelel a nemzeti köznevelési törvény hatályos, végrehajtási rendeleteinek, és összhangban van az óvodai nevelés országos alapprogramjával.

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

14.1. A nevelőtestület együttműködése

Az óvodák közötti szoros együttműködést segítik a nevelési, nevelőtestületi értekezletek, előadások, az igazgatók összehangolt munkája.

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében belső továbbképzéssel, hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel igyekszünk biztosítani a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait igyekszünk figyelembe venni.

A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, lehetőség szerint jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció.

Segíti munkájukat, hogy dajka végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítőtársai legyenek a gyermekek fejlesztésében.

Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

14.2. Az óvoda és a család kapcsolata:

“Nem akkor szeretjük gyermekünket, ha minden szeszélyét kiszolgáljuk, hanem ha kihozzuk belőle a legjobb tulajdonságait, ha megtanítjuk szeretni azt, amit nehéz.”

(Nadia Boulanger)

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Célunk: Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését egy korrekt, partneri együttműködés keretében, a gyermek harmonikus fejlesztése érdekében.

Ennek alapfeltétele a családdal való szoros együttműködés, a családok bevonása. Innovatív pedagógiai felfogásunkkal összhangban ezt úgy értelmezzük, hogy odafigyelünk egymásra,

megfogalmazzuk az egyedi szükségleteket, s az erre épülő közös megoldások keresésével igyekszünk mindezt hatékonyan elérni.

Az értékrendek, szokások, társadalmi, technikai változások következményei napi szinten éreztetik hatásukat a gyermeknevelés, az együttműködés kompetencia határainak feszegetése kapcsán is.

Óvodapedagógiai szemléletünk kiemelkedően fontos elemének tartjuk, hogy az óvoda és a család együttműködését a kölcsönös bizalom, egymás tisztelete, megbecsülése, az egymást támogató partneri kapcsolat kiépítése és működtetése jellemezze.

Nevelőtestületünk, és az óvoda valamennyi alkalmazottja elfogadja, hogy az óvoda- család (szülő) tartalmas együttműködése elengedhetetlen, külön-külön nem megy, a kapcsolattartásra szükség van.

Feladatunk:

- a szülőkkel együtt alakítsuk ki az együttműködés formáit:
- a naprakész, folyamatos információk áramoltatását,
- a szemléletformálást,
- az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését,
- a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit
- és a fejlődés eredményeit

A kapcsolattartásformái:

- **Szülői értekezletek** (szükség esetén évente több alkalommal)
Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele.
- **Fogadó órák**
A fogadóórák megtartását személyre szabottan félévenként kötelező lebonyolítani, valamint, ha a szülő kéri, vagy az óvodapedagógus szükségesnek tartja. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.
- **Családlátogatás** (még az óvodába lépés előtt, valamint szükség esetén, ha komoly problémát kell megoldani),
A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről,

szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt.

- **Beszoktatás**

Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között, hiszen ők hamarabb elfogadják az új környezetet, napirendet. (amennyiben igénylik, természetesen nekik is lehetőséget biztosítunk az anyás beszoktatásra) A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet az óvodáról, a csoportról, az óvodapedagógusról.

- **Nyílt napok, közös rendezvények**

Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről. Ilyen lehetőséget adunk a leendő szülők számára is az óvodára való ismerkedésre.

14.3. Kapcsolat a társintézményekkel

Óvodák:

A sikeres együttműködés egyik fontos alapköve a folyamatos kapcsolattartás. A főigazgató és a tagintézmény-igazgató napi kapcsolatban van. A nevelőtestület tagjainak kapcsolata alkalomszerű, értekezletek, hospitálások, szakmai napok esetén.

Bölcsődék:

Két bölcsődei telephelyünk is működik, akikkel szintén szoros kapcsolatot szeretnénk ápolni, hiszen tőlük is érkeznek hozzánk gyermekek.

Kapcsolattartás formái:

- közös programok szervezése
- nevelőtestületi értekezletek
- hospitálások, egymás meglátogatása
- bölcsődés gyermekek nyomon követése az óvodában
- óvodába lépés előtt a bölcsődéből érkező gyermekek megismerése, információik gyűjtése a kisgyermekgondozó-nevelőktől

14.4. Kapcsolattartás az iskolával

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt. Óvodásaink, több környező település iskolájába iratkoznak be. Beilleszkedésüket év eleji óvodapedagógusi látogatással követjük nyomon. Fejlődésükről az iskola pedagógusaitól tájékozódunk. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés. Közösen kell az átmeneteket megkönnyíteni a számukra.

Az együttműködés formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés;
- közös részvétel továbbképzéseken, eszmecsereken, szakmai tanácskozáson;
- szülői értekezleteken való részvétel (elsősorban az „elsős tanító” bemutatkozása a leendő első osztályos gyermekek szüleinek);
- közös ünnepek szervezése, vagy ünnepekre meghívás, műsorral készülés;
- az iskolába lépés évében óvodásainkkal többször meglátogatjuk az iskolát, részt veszünk különböző tanórákon;
- igényeljük az iskolától a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeikről;

14.5. Kapcsolataink a nevelést segítő intézményekkel

Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat több tagintézményével is folyamatos kapcsolatban állunk. A gyermekek fejlesztése, a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokon alapuló kapcsolatot tartunk fenn.

A kapcsolattartás formái:

- Iskolaérettségi vizsgálatra utalás az óvodapedagógusok, a fejlesztő pedagógus javaslata alapján a Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Pásztói Tagintézményéhez, onnan szükség szerint tovább küldhetik szakértői bizottsághoz, a Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Salgótarjáni Tagintézményébe.
- Magatartási, lelki problémákkal küzdő gyermekek vizsgálatra küldése a szülővel történő megbeszélés után a területileg illetékes szakszolgálatához, ami esetünkben a Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Bátorfyerényei Tagintézménye.

- A Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Bátonyterenyi Tagintézménye biztosítja az óvodák számára a logopédust, fejlesztőpedagógust, gyógytestnevelőt, akik az óvodában foglalkoznak az érintett gyermekekkel.

14.6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

A kapcsolat intenzitását, rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, és a fenntartói rendelkezések határozzák meg. Az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése). Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnőkkel, családsegítőkkel és a szociális munkatársakkal szoros együttműködés kialakítása a hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.

14.7. Kapcsolat a fenntartóval

A fenntartóval kölcsönösen együttműködő, és hatékony a kapcsolatra törekszünk.

A fenntartóval való hatékonyabb együttműködés érdekében a kapcsolattartás formái:

- Reális tájékoztatás a munkatársainak az intézmény helyzetéről, eredményeiről, és problémáiról
- PR tevékenység.
- Részvétel a gyermekekkel Falunapon, a települések rendezvényein, az előkészületekben való tevékenykedés.

Képviselőt a fenntartó által kezdeményezett értekezleteken, szakmai rendezvényeken, intézményi ünnepeken.

14. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- az intézmény működési feltételeinek változása,
- az intézmény szervezeti felépítésének változása,
- a gyermekösszetétel változása,
- a program fejezetein belüli egyes részterületek változása,
- jogszabályváltozás
- a törvényben megfogalmazottaknak megfelelően, ötévenkénti értékelés és felülvizsgálat, szükség esetén módosítás;
- a nevelőtestület tagjainak többségének írásban történő kérése alapján
- a fenntartó, valamint az intézmény vezetőjének és a Szülői Szervezet javaslatára, illetve tárgyi és személyi feltételek nagymértékű változása esetén;

Döntés - előkészítő - érdekegyeztető fórumok közül a következők javaslatára kell összehívni a módosítással foglalkozó nevelőtestületet:

- Mátrai Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsa,
- Szülői munkaközösségek (SZMSZ, Szülői Szervezet),
- Óvodapedagógusok közösségei (nevelőtestület, munkaközösségek, szakmai teamek, óvodavezetés).

Előírások a programmódosítás előterjesztésére:

- Az óvoda igazgatósága írásbeli előterjesztést készít.
- A nevelőtestület elé terjeszti módosító javaslatát és véleményezteteti.
- A nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról vagy elutasításáról.

A módosított Pedagógiai Program hatályba lépése és érvényességi ideje:

Jelen pedagógiai program a fenntartó jóváhagyását követően 2024.03.01.-től lép hatályba és visszavonásig érvényes.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, egy-egy példánya a következő helyeken minden érdeklődő számára megtekinthető:

- A Székhelyintézmény és a tagintézmény hivatalos nevelői helységében egy-egy példány betekintésre, olvasásra.

Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje
Pedagógiai Program

- Fontosnak tartjuk, hogy a pedagógiai programot a szülőkkel széles körben, minden év szeptemberében az első szülői értekezleten megismertessük.
- Honlapon való közzététel:
  - A honlap címe: <https://www.szivarvanyovodamt.hu/>

15. LEGITIMÁCIÓS NYILATKOZATOK

A Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje Pedagógiai Programjának módosítását a Főigazgató készítette el a nevelőtestület bevonásával.

Kelt: Mátatelepye 2024.02.05.

Petőcz Zsuzsa

főigazgató

A Mátrai Önkormányzati Társulás Óvodája és Bölcsődéje Pedagógiai Programját a fenntartó megismerte, és 4/2024(11.12.) MÖT számú határozatával a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 26. § (1) törvény értelmében **jóváhagyta**.

Kelt: Mátatelepye, 2024.02.12.

Gyula Ándor

fenntartó képviselőtében

